

Sunuş Foreword

CUMHURİYETİMİZ 100 YAŞINDA

Yüz yıllık bir zamanı insanoğlunun tasavvur edebilmesi zor değildir. Ortalama ömrün seksen yıl olduğunu düşünürsek hemen hemen insan hayatına tekabül eden bir gerçeklik olarak bu zaman muhakeme edilebilir. Kişisel tarihler için uzun addedilecek yüz yıl, toplumlar söz konusu olduğunda çok daha mütevazı ölçütlere dönüşür. Yetmişini aşmış insanların “daha dün gibi” diyerek başladıkları çocukluk anıları üzerinden gidersek, Cumhuriyetimizin kuruluşu da aslında neredeyse dün gibidir. Arada derin bir zaman farkını doğuran yıllar olmaktan çok değişen şartlar, bağlam ve nihayet imkânlardır. İstiklal Savaşına ait filmler, fotoğraflar, insan suretleri ve Anadolu'nun genel görünümü ile bugünü karşılaştırdığımızda aradan yüz değil adeta çok daha fazla bir zaman geçmiş olduğu duygusuna kapılmamız bu yüzdendir.

Cumhuriyet ilan edildiğinde aslında birçok insan Cumhuriyetin ne olduğunu bilmemektedir. Atatürk, çağdaş uygarlık düzeyinin üstüne çıkmak iddiasının örgütlü toplumunun, siyasetinin çok haklı ve yerinde bir yaklaşımla Cumhuriyetle mümkün olduğunu görmüştür. “Cumhuriyet faziletli” sözünün de ifade ettiği gibi, Cumhuriyet, reşit ve özgür insanların akli, teşebbüs kabiliyeti ve cesareti üzerinde yükselecektir. Toplumların dönüşümünü ve ilerlemesini sağlayan en temel unsur, o ülkedeki her bir insanın kendini bir fail olarak görmesi, emek ve gayretle duvara bir taş da ben koyayım akılla çalışmasıdır. O yüzden Cumhuriyetin en temel projesi halkçılıktır, halkın şartlarını iyileştirmek, sınıf, imtiyaz farkı gözetmeksizin herkese imkân ve şart sağlayabilmektir. Cumhuriyetle birlikte sıradan insanlar, toplumsal katmanda farklı yerlerde olanlar, devletin çok farklı destekleri sayesinde sosyal mobilite imkânı bulmuş, kendi sosyal kaderlerini aşarken toplum için de anlamlı ve faydalı işler yapabilmişlerdir. Siyasetten iş dünyasına öne çıkan aktörlere baktığımızda onların bir iki kuşak öncesinin köye ya da küçük memura, işçiye çıktığını görmek bizi şaşırtmaz. Bu Cumhuriyet sayesinde.

Yüz yıllık süre içinde Türkiye inanılmaz bir dönüşüm yaşamıştır. 1920'lerin Anadolu'sunu anlatan eserlerin panoramasının çizdiği suret ile bugün arasında bir benzerlik kurmak imkânsızdır. Şehirlerin, köylerin, yolların, hatta coğrafyanın genel silüetleri değişmiştir. Giyim kuşam, yeme içme, üretim, bölüşüm, teknik alt yapı, toplumsal ilişkiler değişmiş, Türkiye geçmişte hiç olmadığı kadar modern dünyanın bir parçası haline gelmiştir. Cumhuriyetin başlangıç yıllarında ufku kasabaların sınırını aşmayan insanlar bugün küresel bir ufkun üzerinden Türkiye'ye ve dünyaya bakmaktadırlar.

Yüz yıllık süre içinde her alanda yaşanan değişimin bir listesini yapmak çok zordur. Ancak muhakkak yüz yılın muhasebesi bağlamında çeşitli makaleler, kitaplar yayınlanacak, toplantılarda konu enine boyuna değerlendirilecektir. Esasen bu dergi de bu yöndeki çalışmalara bir katkı mahiyetindeki çok kıymetli çeşitli makalelerden oluşmakta, geçmiş değerlendirilirken geleceğe yönelik tahmin, yorum ve temenniler bildirmektedir. Böylesi büyük dönüm tarihleri bir elde geçmişi diğerinde geleceği görmek bakımından hepimize eşsiz bir fırsat sunar. Amaç, nereden geldik, ne durumdayız ve riskleri ve fırsatlarıyla gelecek bize ne söylüyor konularını toplumun dikkatine sunmaktır. Bu vadideki çalışmaların bir parçası olarak teşekkül eden dergimizin murat ettiği amaca ulaşmasını dilerken, burada kaleme alınan her bir makale için değerli yazarlarımıza teşekkür ediyorum.

Herhalde hepimizin içinden geçtiği gibi yüzüncü yaşına ulaşan Cumhuriyetimiz için “Yaşasın Cumhuriyet” diyor ve nice yüzyıllara ulaşmasını diliyorum.

Prof. Dr. Mehmet Naci BOSTANCI

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Rektörü

